

JUKKA-PEKKA PALVIAINEN

KAIKELLA
KUNNIOITUKSELLA

Karisto
Hämeenlinna

Marjalle

Tekijä on saanut työhönsä tukea
Kirjastoapurahallautakunnalta

© Jukka-Pekka Palviainen ja Karisto /
Kustannusosakeyhtiö Otava 2021

ISBN 978-951-1-37742-9

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2021

Tuomas

Aloitan lopusta eli kuolemasta. En omastani, vaan isäni. On huhtikuu, ja yhden keväisen viikon jälkeen talvi on tullut takaisin. Se ilkkuu ikkunan takana ennenaikaisille haaveillemme lämpimistä päivistä, joiden aikana heräämme taas eloon kuin puistojen monivuotiset kukat lumikinosten alta. En halua puhua pitkästä talvesta, sillä kun on jalat tukevasti keski-iässä, mikään aika ei tunnu enää pitkältä. Eivät edes loskaiset marraskuun päivät terveyskeskuksen odotushuoneessa. Olen joskus istunut siellä hyvän kirjan kanssa, vilkuillut ja kuunnellut ihmisiä ja toivonut, että vuoroni ei vielä tulisi.

En silti iskenyt tahallani itseäni puukolla sääreen eilen illalla avatessani vuodesohvaa pakkauksestaan. Hoitaja kysyi, eikö minulla ollut ollut parempaa tekemistä kuin puukottaa itseäni. Vastasin totuudenmukaisesti, että ei ollut. Lääkäri kiitteli, että olin tullut, koska jäykkäkouristusrokotukseni ei ollut voimassa. Vastasin, että olin hakenut puukon juuri ennen veritekoa Tokmannilta. Sillä ei kuulemma ollut väliä, koska teräase oli saatettu valmistaa Kiinassa tai olla muuten epäpuhdas. Olisin halunnut kysyä, siirsivätkö kiinalaiset puukkoihinsa bakteerin tarkoituksella vai huomaa-

mattaa. Oliko kyse länsimaita kohtaan suunnatusta salaliitosta? En kuitenkaan tehnyt sitä, sillä lääkäri vaikutti kiireiseltä. Hoitaja varoitteli, että jos aion jatkaa valitsemallani tiellä, he sulkevat ovet kahdeksalta. Siihen olisin halunnut vastata, että en valinnut tietä, vaan se valitsi minut. Keksinkin sen kuitenkin vasta kotona.

Nyt istun lapsuudenkotimme olohuoneessa äitini ja sisareni Kaisan kanssa. Etsimme valokuvia, jotta voisimme selittää pastorille, minkälainen mies isä oli. Minkälainen ihminen. Äidille on tärkeää, että asiat kerrotaan oikein. Hän ei ole fiktion ystävä. Hän katsoo vain uutisia, ajankohtaisongelmia, dokumentteja ja jääkiekkoa, vaikka ei näe enää itse pelivälinettä. Hän innostuu siitä, miten miehet tappelevat maalin edessä. Hän huijaa mukana kuin humalainen kapellimestari.

Äiti ei katso naisten pelejä, koska niissä ei juurikaan tapella. Hän ei myöskään tiedä, mikä on paitsio, pitkäkiekko tai viivelähtö, mutta hän tietää, mikä on siirretty rangaistus. Sen isä onnistui hänelle opettamaan. Paljon muuta ei. Vanhemmillani oli omat roolinsa. Ne olivat perinteiset eli jo lapsuudessa määrätyt. Melkein lapsina he toisensa tapasivatkin. Heillä oli yhteisiä ystäviä. Pian sen jälkeen oli yhteinen arki, juhla, asuntolaina ja lapset.

Minä synnyin ensin, Kaisa kuusi vuotta myöhemmin. Kaisaa lellittiin, koska hän oli tyttö, kuopus tai koska siihen oli varaa. Kaisa kiistää näkemykseni yhtä voimakkaasti kuin syömishäiriönsä. Hän väitti olevansa vatsataudissa, ja isä ja äiti uskoivat. Minä en. Mutta asia ei kuulunut minulle. Olin lähdössä armeijaan. Kun tulin ensimmäiselle lomalle, Kaisa oli viety

sairaalaan. Hän söi kaiken ja oksensi sen jälkeen pois. Hänen minä- ja peilikuvansa olivat ristiriidassa. Näin isän silmäkulmassa kimmeltävän helmen.

Ovikello soi. Kaisa sanoo menevänsä keittiöön. Hän ei halua keskustella ventovieraan kanssa isän elämästä eikä varsinkaan kuolemasta. Ei varsinkaan sellaisen, joka ottaa osaa virkansa puolesta.

Hoitaja ei ottanut, kun kävimme katsomassa isän ruumista sairaalassa. Muuten hän oli kyllä ystävällinen ja asiallinen. Äitiä jäi osaaottamattomuus kaivelemaan. Hän harkitsi kirjettä sairaalan johdolle tai tekstaria paikallislehden yleisönosastoon.

Pappi sanoo nimekseen Helena. Hän ei kerro sukunimeään. Tulkitsen asian niin, että hän haluaa tulla sinutelluksi. Hän saa kahvia juodakseen. Hän yrittää kieltäytyä kastamisista, mutta kun äiti epäilee, että eivät kelpaa pastorille köyhän antimet, hän tarttuu väkinäisesti hymyillen viineriin.

Äiti näyttää pastorille kuvia. Hänen silmänsä kiiltävät, mutta ääni ei sorru. Hän on tiennyt tämän hetken tulevaksi. Helena tekee tarkentavia kysymyksiä ja muistiinpanoja mustakantiseen vihkkoon. Kynä on hopeanharmaa. Välillä hän katsoo minua lempeästi hymyillen.

Isä olisi otettu, jos tietäisi, että hänet siunaa haudan lepoon Helenan näköinen nainen. Isällä oli silmää naiskauneudelle. Kun katsoimme yhdessä televisiota, hän ilmoitti aina, kuka oli kaunis, ja se ilmoitus oli pyhä kuin valkoinen savu Pietarinkirkon yllä. Jos joku oli eri mieltä, isä loukkaantui. Minulle ei koskaan selvinnyt, tekikö hän sen itsensä vai kyseisten naisten vuoksi. Sen tiedän, että jos isä ei sanonut näyttelijää, urheilijaa,

juontajaa, toimittajaa tai muuta tv-esiintyjänäistä kauriiniksi, tämä oli hänen mielestään ulkonäköpoliittisesti korkeintaan keskinkertainen.

Kaisa osallistui syömishäiriöstä toivuttuaan isän painostuksesta paikalliseen kauneuskilpailuun. Tuomaristo jätti hänet kolmanneksi, vaikka hän oli yleisön ja median suosikki. Hän sai Kotvosen autosta Lada Samaran vuodeksi käyttöönsä. Siinä luki suurin kirjaimin firman nimi. Toisessa kyljessä kerrottiin, että autoa ajaa perintöprinsessa. Kaisa ei kehdannut ajaa sitä. Minä sain auton käyttööni, vaikka olinkin huoltoasemien joutosakin mielestä melkoisen ruma perintöprinsessa.

Kilpailun jälkeen isä soitti läpi tuomariston jäsenet ja haukkui heidät. Sitten hän joi itsensä humalaan ja aloitti uuden kierroksen. Hän rauhoittui vasta, kun ilman äänioikeutta ollut tuomariston sihteeri uhkasi häntä poliisilla. Hän tunsu kuulemma sellaisen henkilökohtaisesti. Eräs vanhempi konstaapeli retkotti juuri nytkin sohvalla heidän velkaisessa kolmiossaan, katsoi televisiosta moottoriurheilua ja rapsutteli pallejaan.

Äiti yrittää saada isän elämään draamaa, että pastori ei kyllästyisi. Se on outoa naiselta, joka kuten sanottua on enemmän faktan kuin fiktion ystävä. Ilmeisesti isä oli äidille liian tylsä mies ja on sitä vielä kuolleenakin. Minustakin tuntui aina, että vanhempani puhuivat toistensa ohi sitä itse välttämättä huomaamatta. Juuri siksi äiti tietää niin vähän isän elämästä. Ehkä hän on myös unohtanut asioita. Hän ei ole enää aivan nuori.

Sitä paitsi isä teki työuransa merellä ja oli siksi pitkiä aikoja poissa kotoa. Pikkupoikana vierastin häntä, kun hän kuukausien poissaolojen jälkeen ilmestyi olo-

huoneeseemme ja hyppyytti minua polvellaan ja lauloi merimieslauluja, joiden laulamisen äiti yritti nauraan kieltää.

Äidillä oli tapana sanoa, että sitten kun isä tulee puolen vuoden päästä kotiin, hän rankaisee kerralla kaikki pahat teot, joita Kaisa ja minä olemme tehneet hänen poissa ollessaan. Äiti ei luultavasti käsittänyt ollenkaan, kuinka kauhuissamme olimme tuon uhkauksen takia.

Helena on liian kaunis työhönsä. Hän saa ajatukseni eksymään asialistalta. Enkä minä puhu nyt välttämättä seksistä. Enemmän minä ajattelen, miltä tuntuisi kulkea käsi kädessä Helenan kanssa Silja Europan buffettiin ja katsoa ikkunasta, miten meri iskeytyy pienten luotojen kallioihin. Aamuyöllä trubaduurin kuuntelua pubissa tai tanssia yökerhossa, jossa väsynyt bändi soittaisi iloisia kappaleita. Illan viimeisten hitaiden aikana me nojautuisimme toisiimme ja minä haistaisin Helenan hiuksissa orvokin, laventelin ja villihunajan.

Helena nostaa polven toisen päälle. Minä jään ajatuksissani tuijottamaan mustien sukkahousujen verhoamaa pitkää säärtä ja hameenhelman alta paljastuvaa kiinteää reittä. Helena kiskoo helmaa alemmas minuun vilkaisematta. Tunteeko hän katseeni vaistonvaraisesti? Saako hän viestejä suoraan pääkonttorista?

Kaisa

Minä rakastan niin, että käteni tärisevät, kun leikkaan äidin leivän päälle tomaatin- ja kurkunsiivuja. Salaatin sekaan tippuu kyyneleitä. Onko se surua isän poismenosta vai onko se tämä rakkaus? Ovatko ne ilon vai surun kyyneleitä?

Onko se syyllisyyttä siitä, että minä rakastan, vaikka minun isäni on kuollut? Tai siitä, että minulla on mies ja lapsi ja kaunis koti? Minä rakastan ehkä myös miestäni, mutta se ei ole samanlaista kuin tämä. Ei ole ehkä koskaan ollutkaan.

Tunnen poskilihaksissani, että minua hymyilyttää, kun mietin, miten me istuimme elokuvateatterin hämähäryssä sormet kietoutuneina toistemme sormiin. Sinä kuiskuttelit korvaani, niin että selkärangassani kihelmöi. Puhuit ranskaa, koska tiedät sen sytyttävän minut. Ja koska puhut sitä sujuvasti, sillä äitisi on ranskalainen ja olet asunut lapsena Nizzassa. Olet luvannut viedä minut sinne sitten, kun olen kertonut meistä miehelleni. Maalaat pääni sisään kuvia siitä, miten me istumme kahviloissa ja kävelemme rannalla avojaloin. Kerrot, miltä pienet kuumat kivet tuntuvat varpaiden välissä, kun juoksen syliisi mereen, johon heijastuu kirkas sininen taivas ja yöllä kuu ja tähdet.

Sinä osaat puhua. Osaat myös koskea juuri sieltä, mistä pitää ja juuri niin kuin haluan. Elokuvateatterissa laskit kätesi polvelleni ja siirsit sen hameeni alle. Värähdin joka kerta, kun siirsit kättäsi ylöspäin. Teit sen hyvin hitaasti. Välillä kyntesi puristuivat reiteni ympärille. Olisit luultavasti koskenut minua myös huulillasi, mutta meidän kummankin vieressä istui ihminen. Minun vieressäni mies, joka rapisutti karkkipussiaan ja maiskutti. Hän oli rojahtanut ähisten paikalleen, kun elokuva oli jo alkanut. Hän haisi joko alkoholille tai vanhalle partavedelle.

Me emme olleet valinneet elokuvaa. Se oli valinnut meidät. Se oli alkamassa pian sen jälkeen, kun juoksimme elokuvateatterin aulaan sateesta, joka oli vuodenaikaan nähden kylmä. Meitä oli naurattanut, mutta olimme sulkeneet suamme, kun olimme nähneet ihmiset, joiden ilmeistä näkyi, että me olimme liian onnellisia. Tai ehkä se oli vain syyllisyys, joka sai meidät kuvittelemaan niin.

Kun istuimme kahvilassa elokuvan jälkeen, viini oli punaista, taivas harmaa. Ikkunan takana mies istui autossa sateen sylissä ja tuijotti ilmeettömänä eteensä. Hetken aikaa kuvittelin, että mieheni oli palkannut yksityisetsivän. Ensin ajatus pelotti, sitten huvitti.

Sinä halusit keskustella isäni kuolemasta. Halusit tietää, autoiko minua yhtään se, että joudun työni puolesta tekemisiin kuoleman kanssa. Mietin hetken ja vastasin sitten, että ei. Ei asiakkaiden kuolema ollut sama asia. Ei vaikka kiinnyinkin heistä jokaiseen. Kukaan heistä ei kuitenkaan ollut samaa verta ja lihaa kuin minä.

Sanoit muistavasi rukouksissasi minua. Että minulla olisi kaikki hyvin ja uskaltaisin jonakin kauniina päi-

vänä kertoa miehelleni meistä. Katsoit minua silmiin ja sanoit, että et halua painostaa minua. Odottaisit minua aivan niin kauan kuin tarvitsisi. Olin kuulemma sen arvoinen.

Kun menin kotiin, Markus halusi seksiä. Muistutin häntä, että isäni oli kuollut vain muutama päivä sitten. Markuksen mielestä minulla oli aina jokin tekosyy. Hän oli oikeassa.

Nyt on jo ilta. Saan sinulta viestin. Kerrot, että Notre-Dame palaa ja sinua itkettää. Vastaan, että kuivaan kyyneleesi huulillani.

Markus tulee saunasta.

”Kenen kanssa sä viestittelet?”

”Pappi kyselee isästä asioita.”

”Tähän aikaan.”

”Ei kai niillä mitään työaikaa ole.”

”Tuu tänne.”

Markus rutistaa minut kainaloonsa ja avaa television. Liekit lyövät ulos ruudusta.

Tuomas

Käyn firmassa. Myymme tavaraa, joka on jollekin kuollutta, mutta herää toisten omistuksessa henkiin. Tai itse asiassa me mahdollistamme tällaisen toiminnan vuokraamalla pöytiä. Sen lisäksi meillä on pieni kahvinurkkaus, jossa on harvoin asiakkaita. Paitsi ne, jotka ovat siellä aina, mutta ostavat harvoin mitään.

Joonas toivottaa johtajan tervetulleeksi. Hän ei tee sitä kunnioituksesta, vaan hänestä on jotenkin huvittavaa, että minä olen hänen esimiehensä. Ehkä se johtuu siitä, että hän pelasti minut lapsena, kun jätin penikseni vetoketjun väliin yhteisen isoisämme kuusi-kymmenvuotisjuhlissa.

Joonas nostaa kätensä lakkinsa lippaan. Siinä on jonkin uppopallojoukkueen tai vastaavan nimi. Hän kysyy, salliiko herra johtaja hänen pitää raatamisestaan tupakan mittaisen tauon. Murahdan jonkinlaisen vastauksen ja vetäydyn toimiston puolelle.

Hyvää hyvyyttäni minä Joonaksen palkkasin, kun hän ilmestyi merimiessäkki olallaan ovelleni suoraan vankilasta. Hänellä ei ollut kotia eikä työpaikkaa. Minä annoin hänelle molemmat, vaikka hän olisi halunnut viinaa ja naisen. Hetken aikaa hän yritti hankkia niitä omatoimisesti, mutta kun minä viikon

ajan kärsivällisesti hain hänet pois hänen kantarakälästään, hän antoi periksi ja alkoi ilmestyä aamuisin työpaikalle.

Joonas väitti sen johtuvan siitä, että häntä hävetti, kun isoa miestä haettiin kavereiden luota kuin pikukulasta. Kerroin hänelle, että hän saisi paremmin tai ainakin paremman naisen, kun kävisi töissä ja jättäisi juomisen muille. Hän kysyi, missä minun naiseni oli.

Sen jälkeen, kun Joonas toi työviikon päätteeksi kotiin kikattelevia hempukoita, päätin sijoittaa hänet muualle asumaan. Yksi isän ja äidin yhteisistä asunnoista oli juuri sopivasti vapautumassa. Kysyin Joonakselta, tarvitseeko hän avaimet. Joonasta nauratti viittaukseni hänen menneisyyteensä murtovarkaana. Esiteltyäni asunnon hän yllätyksekseni halasi minua. Kun ennen kotiin lähtöä sanoin käyväni vessassa, hän kielsi minua jättämästä kikkeliäni vetoketjun väliin. Hän kertoi pelastavansa minut toisenkin kerran, mutta ei kovin mielellään. Kerroin tunteen olevan molemminpuolinen.

Joonas tulee toimistoon ja istuu minua vastapäätä.

”Haluaisitko ostaa firman?” minä kysyn.

Joonas naurahtaa.

”Mä tiedän, miten meillä menee.”

Joonas vakavoituu.

”Aiotko sä oikeesti myydä tän? Mitä jos ostaja on joku, joka haluaa, että mä teen työaikana töitä?”

”Se riski on tietenkin olemassa. Jos uusi omistaja edes huolii sinut.”

”Mitä sä sitten ite aiot tehdä?”

”Nautiskelen perinnöstäni.”

Joonas katsoo minua alta kulmain.

”Mulle tarjottiin keikkaa.”

”Mihin?”

”Tänne.”

”Mitä vastasit?”

”Päästin epähygieenisen naurun.”

”Olisit tehnyt vaan ja vähän tuhoja samalla. Minulla on hyvä vakuutus.”

”Ai niin ku jotain tulitikkuleikkejä?”

”Ehkä ei nyt kuitenkaan. Tässä talossa asuu ihmisiä.”

”Mä meen heittämään roskasakin ulos ja lukitsen ovet.”

Janette Mäkivahe moittii minua rappukäytävässä, kun en osallistunut yhtiökokoukseen. Kerron miettineeni koko päivän kuollutta isääni. Janette näyttää nololta.

”Anteeksi. Mä en tienny. Otan osaa.”

”Kiitos.”

Astun sisään kotiini. Kuuntelen hiljaisuutta. Isä tuli kerran luokseni yöksi, kun hän ja äiti olivat riidelleet. Äiti oli uhannut erolla kahdeksankymppistä miestä. Myöhemmin minulle selvisi, että äiti oli mennyt Kaisalle. Lapsuudenkotini oli jäänyt tyhjilleen sulattelemaan kaikkea, mitä oli sanottu. Asioita, joita ei voinut enää vetää takaisin eikä työntää olohuoneen persialaisen maton alle. Sen, jonka isä oli tuonut matkoiltaan, kun olin ala-asteella. Sen, joka tuntui joskus pitävän koko taloa pystyssä. Sen, jossa oli kulumisen jälkiä kuin polkuja, joita pitkin on kuljettu sohvalle ja nojatuoleihin istumaan ja katsomaan Kettua ja Derrickiä.

Isällä oli mukanaan kuusitoista vuotta vanhaa viskiä. Siinä piti kuulemma maistua savu, turve ja lakritsi. Maistoin vain turpeen enkä suostunut siksi humaltumaan isän seuraksi.

Puhuimme kuolemasta. Isä sanoi, että se ei pelota häntä. Hän vain nukkuu pois. Hän käski olla surematta. Kysyin, oliko hänellä jotakin toiveita hautajaisjärjestelyjen suhteen. Isä vastasi, että Hanna-tädin kakkuja pitää ehdottomasti olla eivätkä Leevi ja Ansa saa istua vierekkäin. Kun hämmästelin, keitä he ovat, isän pokka petti. Hän sanoi, että hänelle on aivan sama, mitä hänen hautajaisissaan tapahtuu. Hänhän on silloin kuollut.

Ovikello soi. Sen takana seisoo Matias Mäkivahe. Hän epäilee, että minä tarvitsen juttuseuraa. Hänellä on kuulemma kokemusta kuolemasta. Hän heiluttelee kädessään olevaa viskipulloa. Maistan turpeen suussani.

”Sillon on lähettävä, kun vaimo käskee mennä viskipullon kanssa tukemaan naapuria”, Matias sanoo ja iskee minulle silmää.

Hän kävelee määrätietoisesti kohti sohvaani ja pyytää minua hakemaan lasit. Kun pääsen takaisin olohuoneeseen, Matias pujottelee tv-kanavalta toiselle. Hän istuu olohuoneessani katsomassa televisiota ja juomassa viskiä eikä sano sanaakaan. Yritän keksiä, miten pääsisin hänestä eroon. Olen toiveikas, kun hän nousee ylös sohvalta, mutta hän ilmoittaakin naksauttavansa saunani päälle. Puolen tunnin päästä istumme lauteilla vierekkäin. Matias huokaisee:

”Sauna on kyllä maailman tasa-arvosin paikka. Täällä istutaan munasillaan niin pääministeri kuin Siwan kassakin.”

Huomautan Matiakselle, että Siwoja ei enää ole ollut sen jälkeen, kun Kesko osti Siwan ja muutti liik-
keet K-kaupoiksi.

Matiakselta menee pointti ohi, sillä hän alkaa kehua, että Siwan kassa on aivan yhtä hyvä ihminen kuin pääministerikin, ellei jopa parempi. Siwan kassa se kuulemma pitäisi viedä aamuisin mustalla Volvolla töihin. Pääministeri joutaa rullaluistelevaankin.

Kerron Matiakselle, että Suomessa on totuttu presidenttiin, joka rullaluistelee ja pelaa kansan parissa pipolätkää. Jos pääministeri lähtisi samalle tielle, häntä syytettäisiin plagioinnista. Se taas saattaisi heijastua koko puolueen suosioon. Presidentin suosio tai epäsuosio on laadultaan enemmän henkilökohtaista.

”Mitä sinä teet työkseksi?” kysyn Matiakselta.

Hassua, että en tiedä sitä monen vuoden naapuruu-
den jälkeen.

”Mä ajan rekkaa. Se sopii mulle. Siinä ei tarvii jutella kenenkään kanssa, jos ei halua. Mä kun en oo varsinaisesti mikään supliikkimies.”

”Miten sinun aikasi kuluu pitkillä matkoilla?”

”Ei mitenkään.”

Tyydyn vastaukseen, koska se on joko typerä tai nerokas, enkä osaa valita kumpi.

Matias heittää vettä kiukaalle.

”Mitä mä sanon Janetelle?”

”Mistä?”

”Kun se kysyy sun henkistä tilaa.”

”Se on kriittinen, mutta vakaa.”

Kaisa

Istun eturivissä, kuten aina. Minulla on paljon helpompaa kuin sinulla, koska on luonnollista, että seuraan jokaista ilmettäsi ja liikettäsi. Sinä sen sijaan et voi katsoa minua sen enempää kuin muita. Joudut kuulemma muistuttamaan siitä itseäsi vähän väliä.

Joskus teen sinulle kiusaa ja avaan puseroni kaksi tai kolme ylintä nappia ennen kuin astun luokkaan. Joskus pukeudun lyhythelmaiseen mekkoon tai hameeseen ja pidän jalkojani niin, että sinä näet sääreni ja reiteni, jos niin haluat. Ja kun huomaat, miten kiusoittelen sinua, sinä kadotat välillä sanat sekä suomeksi että ranskaksi ja katsot hämilläsi jonnekin kauas menneisyyteesi, josta sanat ovat sinuun tulleet. Ja kun tunnin jälkeen istumme yhdessä opiston kahvilassa, sinä sanot olevasi minulle vihainen, vaikka silmäsi kertovat jotain aivan muuta.

Rakkaus tekee minusta jälleen lapsen tai ainakin lapsellisen. Enkä minä osaa suitsia sitä. En edes halua. Enimmäkseen en. Vain silloin, kun rakastelemme Markuksen kanssa, haluaisin unohtaa sinut kokonaan. Haluaisin, että sinua ei olisi olemassa. Että minä en sängyssä kuvittelisi, että se olet sinä eikä miehieni. Sinun kätesi. Sinun kielesi. Sinun mielesi. Kaikki ne

ovat hellempää kuin Markuksen. Erityisesti sinun sanasi, sillä Markus ei puhu rakastelun aikana mitään. Luulen, että hänkin on jossain muualla jonkun muun kanssa. Ehkä se on pääosassa niissä elokuvissa, joita se kuvittelee katsovansa minulta salaa.

Sinä käännyt kirjoittamaan taululle. Sinun takapuolesi näyttää upealta kireissä farkuissa. Se on täydellinen, kuten kaikki sinussa. Olen varma, että moni muukin tässä luokassa huomaa sen. Olen ehkä vähän mustasukkainen, kun ajattelen, että muutkin saavat katsoa sinua. Haluaisin sanoa heille, että sinä olet minun. Minä omistan tuon takapuolen ja kaiken muunkin sinussa. Ei ole väärin sanoa niin, koska sinä omistat minut. Vaikka se on eri asia, koska minulla on mies, joka suunnittelee yhteistä kesälomaa tietämättä, että minä en sellaista halua. Sillä jokainen sekunti pois luotasi on elämäni tuhlaamista.

Minä olen nähnyt sinusta unia. Vai pitäisikö sanoa meistä? Olen nähnyt niitä unessa ja valveilla. Juuri äsken näin unen, jossa makasin opettajan pöydällä ja sinä riisuit minut ranskaksi. Haluaisin toteuttaa jonkin fantasiaistani. Edes yhden. Markuksen kanssa en ole koskaan halunnut. En uskaltanut koskaan edes kertoa niitä hänelle. Markus on insinööri. Kun menen täältä kotiin, Markus on siivonnut kodin ja lukenut lapsille iltasadun, koska hän haluaa seksiä. Minun on palkittava mieheni siitä, että hän tekee osuutensa kotitöistä. Minun on nuoltava hänen kurttuista elintään ja karvaisia kassejaan, koska hän on tyhjentänyt tiskikoneen ja vienyt roskapussin ulos. Tai ei minun tietenkään ole pakko, mutta Markuksen mykkäkoulu särkee minulta tärykalvot.

Tunnin loputtua kerään tavarani mahdollisimman hitaasti, että muut ehtivät lähteä. Sen jälkeen kierrän opettajan pöydän ja tulen viereesi.

”Opettaja, minkälainen on ranskalainen suudelma?”

Sinä katsot minua silmiin ja hymyilet. Luokan ovi on selällään. Sinun kielesi maistuu piparmintulle.

Tuomas

Helena puhuu kauniisti. Välillä en tiedä, kenestä. En tunnista hänen sanoistaan aina isääni. Ehkä minä en tuntenut oikeasti koko miestä. Ehkä oikea isäni seilasi maailman meriä ja mies, joka seisoj joskus pitkiä aikoja tuijottaen ulos ikkunasta kuin olisi halunnut olla jossa-kin muualla, oli vain himmeä valokopio isästäni.

Jos isä ei seisonut ikkunassa tai istunut nojatuolis- saan, hän rakensi jotakin kellarissa. Hän teki huone- kaluja, kaappikelloja, kanootteja, puukkoja ja mitä milloinkin. Minä seisojin hänen vieressään, ojentelin työkaluja ja täytin piipun valmiiksi ja sytytin sen, kun hän antoi merkin. Vastalahjaksi isä kertoi tarinoita kaukaisista maista.

Kun isä lähti merille, minä ikävöin häntä jonkin aikaa, kunnes taas totuin siihen, että hän oli puhelin- soitto, kirje tai kortti silloin tällöin. Ehkä siksi tuntuu nyt vaikealta ymmärtää, että hän on kokonaan poissa. Hän ei tule enää kapsäkkiensä kanssa, kaiva sieltä tuliaisia ja pörrötä hiuksia piipputupakan tuoksuisella kädellään. No, ei hän ole tehnyt niin enää vuosikym- meniin, mutta jokin minussa odotti sitä joka kerta, kun menin tapaamaan äitiä ja isää, kun isä oli palan- nut reissuiltaan.

Kun isä palasi viimeiseltä matkaltaan, Kaisa asui vielä kotona. Hän oli juuri saanut tiedon, että oli päässyt opiskelemaan sairaanhoitajaksi. Hän poltti sängylään pilveä ja katsoi minua uneliain silmin. Muistan ajatelleeni, että hänen piti aina addiktoitua johonkin. Aikaisemmin se oli laihduttaminen, nyt kannabis. Epäilin, että isä saattaisi tunnistaa tuoksun. Maailmaa nähnyt mies. Kaisa kohautti hartioitaan.

Kun Kaisa oli lähtenyt, äiti ja isä kävivät eron parilla. Kaksi toisilleen vierasta ihmistä yritti sopeutua elämään kahdestaan saman peltikaton alla. Äiti yritti opettaa isälle talon sääntöjä, mutta isä ei halunnut oppia. Elämänsä loppuun asti hän etsi kovaan ääneen keittiövälineitä, koska ne kuulemma olivat väärissä paikoissa.

Joku tuttu neuvoi isää ja äitiä muistelemaan, mikä oli alun perin ajanut heidät yhteen. Mihin he olivat toisissaan rakastuneet? He eivät muistaneet. Tai ehkä he eivät jatkuvan riitelynsä keskellä halunneet muistaa. Jokin sai heidät kuitenkin pysymään yhdessä. Luulen, että he eivät vain jaksaneet erota. Olisi ollut työlästä jakaa omaisuus, etsiä uusi asunto ja muuttaa. Siksi he muuttivat vain nukkumaan eri huoneisiin. Sekin perusteltiin sillä, että isä kuulemma kuorsasi niin, että äiti ei saanut nukuttua. Ilmeisesti todella kovaa, koska isä muutti kellariin ja äiti ullakolle.

Helena puhuu siitä, miten isä on aina jotenkin läsnä elämässämme, mutta meidän on myös jatkettava eteenpäin ja hyväksyttävä kuolema osaksi elämää. Hän puhuu siitä, miten Jeesus kuolemallaan varmisti, että syntimme annetaan anteeksi ja minun isäni saa nyt lunastaa oman lahjakorttinsa. Helena ei